

שיפור הפוריות בפומלו פלמינגו באמצעות חיגור – מושב כחל

ניצן רוטמן (שה"מ)
זמיר עשור (מו"פ צפון)
ארז קדם וישראל סגל (מעלה גמלא)

רקע

הפלמינגו הוא תוצר של הכלאה פומלו צ'נדלר עם מכלוא קלמנטינה ותפוז ניו-הול. כתוצאה מכך התקבל פרי בעל איכות חיצונית של פומלו, עם מרקם פנימי עסיסי וצבע אדום, אשר מגיע להבשלה בחודשים אוקטובר-נובמבר וניחן בטעם משובח. מכיוון שמדובר בזן חדש, אשר פותח במחלקה להשבחת מטעים במינהל המחקר החקלאי, אין מידע רב לגבי אופי כניסתו לניבה, בעיות פוריות ואיכותו בתנאי האזור. בניסוי זה נבחנה השפעת חיגורי גזע על היבול בעצי פלמינגו צעירים, שזו להם שנת יבול ראשונה.

חומרים ושיטות

הניסוי נערך בפרדס של הפומלו פלמינגו, אשר ניטע בשנת 2004 במורדותיו של המושב כחל בדרום עמק החולה.

מרווחי הנטיעה בחלקה הם 5x3 מטרים (סה"כ 67 עצים לדונם).

במסגרת הניסוי נבחנה השפעת חיגורי גזע על היבול ואיכות הפרי מול ביקורת שלא חוגרה. בסך הכל הכיל כל טיפול 7 חזרות של עץ אחד (שבעה עצי מדידה לטיפול).

במהלך קטיף הפרי נאספו הממצאים הבאים:

1. משקל הפרי לעץ
2. מספר הפירות לעץ
3. משקל פרי ממוצע
4. בדיקות איכות: % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה (מעבדת השירות של בית האריזה "קרני גליל-גולן).

תוצאות

קטיף

קטיף הפרי התבצע ב-19 בנובמבר 2007. במסגרת הקטיף נשקל כל היבול לעץ ונספרו בו הפירות. משקל הפרי הממוצע חושב על פי משקל הפרי לעץ/מספר הפירות.

טבלה 1. היבול, מספר הפירות ומשקל הפרי הממוצע בפלמינגו, כחל 2007

טיפול	יבול לעץ ק"ג	יבול לדונם ק"ג	פירות לעץ יח'	משקל פרי ג'
ביקורת	24.2	1,619	18.9	1,308 א
חיגור	26.7	1,789	24.9	1,088 ב
	NS	NS	NS	

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

היבול לעץ ולדונם אינו מצביע על הבדלים מובהקים בין הטיפולים והפערים מסתכמים בכ-170 ק"ג לדונם לטובת טיפול החיגור.

מספר הפירות מצביע על כך כי טיפול החיגור תרם למספר פירות גבוה יותר (לא מובהק) לעץ של 6 פירות.

משקל הפרי הממוצע מראה הבדלים מובהקים במשקל הפרי הממוצע, כאשר טיפול החיגור גרם למיתון גודל הפרי שעמד על 1.1 ק"ג לעומת 1.3 ק"ג לפרי בביקורת. מדובר בפרי גדול מאוד.

בדיקות איכות פרי

במהלך הקטיפה נלקחה מכל חזרה דגימה לבדיקות איכות הפרי על פי מדדים מסחריים של אחוזי מיץ, סוכר וחומצה ומספר זרעים. הבדיקה נערכה במעבדת השירות של בית האריזה "קרני-גליל גולן" באזור התעשייה צח"ר.

טבלה 2. בדיקת % מיץ, TSS, חומצה ויחס הבשלה בפלמינגו, כחל 2007

טיפול	TSS %	חומצה %	יחס הבשלה סוכר/חומצה
ביקורת	10.4	0.74	14.5
חיגור אביבי	10.5	0.42	24.7

NS

מבחן תחום מרובה רמת מובהקות 0.05

מתוצאות בדיקות האיכות ניכר כי אין הבדלים ברמת הסוכר בין הטיפולים. עם זאת נראה כי טיפול החיגור גורם להפחתה של רמת החומצה בפרי (לא מובהק), דבר אשר השפיע מאוד על רמת יחס ההבשלה בין הטיפולים.

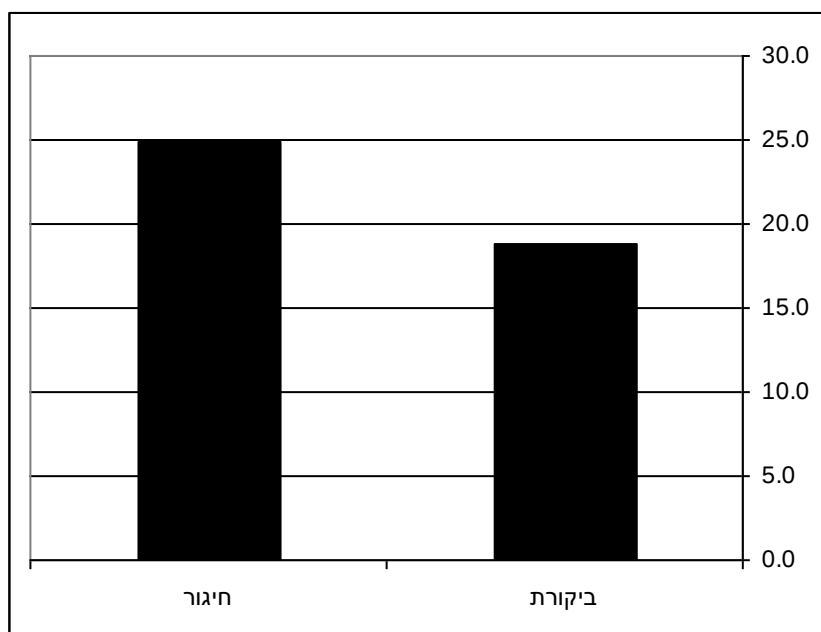
מסקנות ודיון

הפומלו פלמינגו הנו זן פומלו חדש, אשר מעורר עניין וניטע כבר בהיקפים מסחריים במספר מקומות ברחבי הארץ. לא נראה כי לפלמינגו יש קושי להיכנס לניבה, אך נראה כי החיגורים מיתנו את גודלו, בכך שתרמו להעלאת מספר הפירות.

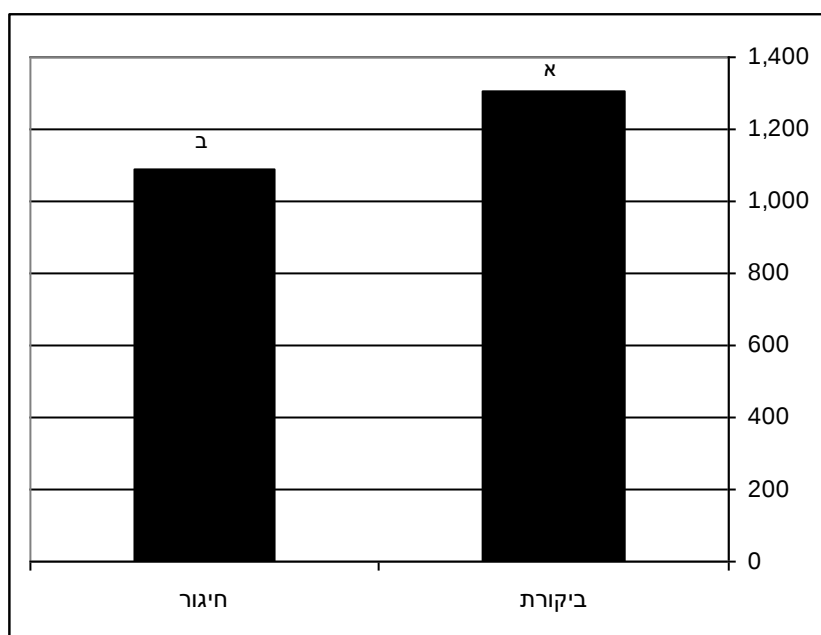
השפעת החיגורים ניכרה גם על הפחתת החומצה בפרי (0.42%), אשר נמוך ממילא (0.72%), על אף שבפומלו לא מקובל למדוד את רמת החומצה בגלל הקושי במיצוי הפרי.

למרות איכותו הגבוהה, לא ניתן עדיין לאמוד את התפתחות הזן באזורנו, בעיקר לנוכח התחרות הקיימת בשווקים בתקופת שיווקו (נובמבר) מול פומלו אחר המגיע ממקומות אחרים בעולם וייתכן שיתבקש להקדים את שיווק הפרי על מנת לפתור את העניין.

נספח

איור 1. מספר הפירות בטיפולים השונים בפלמינגו. כחל 2007

איור 2. משקל הפרי הממוצע בטיפולים השוני בפלמינגו. כחל 2007